

Pseudo-schorpioentjes

Het is eind januari als ik dit stukje schrijf. Er valt op dit moment niet veel te imkeren, in concrete zin dan. Hooguit ga je nog eens met oxaalzuur in de weer. Er is wel werk aan de winkel als je je kennis omtrent het e.e.a. wilt verbreden of verdiepen. En dan dient zich toch ook weer de varroamijt aan: het is goed van je grootste vijand zoveel mogelijk te weten.

In de loop der jaren zijn er verschillende methoden bedacht om de varroamijt een halt toe te roepen.

Variërend van de meest vreselijke bestrijdingsmiddelen tot poedersuiker bij moeder uit het keukenkastje.

Deze week kwam ik iets tegen dat wel eens het ei van Columbus zou kunnen zijn. Dat hebben ervaren imkers vaker meegemaakt, maar deze tweedejaars nieuwelings is nog wel in voor een experiment.

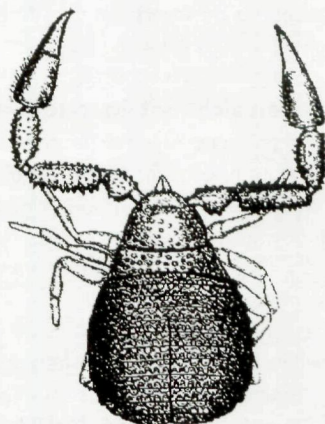
Wat bij mij visioenen van mooie, sterke en varroavrije volken oproept blijkt een heel klein diertje, genaamd pseudo-schorpioen. Op 11 januari jl. schreef iemand een stukje op het Imkerforum over dit insect. Een volgende speurtocht op het Internet leerde mij dat dit diertje al jaren bekend is bij imkers in het buitenland.

De pseudo-schorpioen leeft onder andere in streken van Azië waar ook de varroamijt vandaan komt.

Mogelijk een natuurlijke vijand dus. Van de pseudo-schorpioen is voor de meesten van ons niet meer bekend dan dat hij miljoenen jaren geleden gevangen raakte in de wat duurdere soorten barnsteen. Zelf had ik er voor mijn zoektocht nog helemaal niet van gehoord, hoewel er toch rond de 6.000 soorten bestaan. In 1999 waren leden van een Nieuw-Zeelandse imkervereniging ervan op de hoogte dat pseudo-schorpioenen de varroaplaag kunnen beperken; men noemt ze daar zelfs 'bee scorpions', bijenschorpioenen. In India voorkomende pseudo-schorpioenen zorgen voor een aanzienlijk lager aantal wasmotten en mijten in bijenkasten en dit schijnt al in 1968 te zijn vastgesteld.

Ik ben er nog niet achter wat de Latijnse naam is van de variant die het meest geschikt is voor het gebruik in bijenkasten. Mogelijk is dit de 'Ellingsenuis Fulleri'. Het is in ieder geval bekend dat de 'Ellingsenius Hendrickxi' in sommige gevallen ook de bijen en soms zelfs de koningin oppeuzelt. Ook de 'Chelifera Cancroides' neemt als toetje het broed van de bijen als de mijten op zijn. Men dient er rekening mee te houden dat wanneer men pseudo-schorpioenen gaat

gebruiken er geen pesticiden meer gebruikt mogen worden die de varroa- en tracheeënmijs bestrijden. Omdat de schorpioen nauwer verwant is aan de mijten dan de honingbij zullen deze bestrijdingsmiddelen ook de pseudo-schorpioenen doden. Volgens degenen die het kunnen weten zijn alle drie de soorten 'arachnids'; dit kunnen we denk ik het beste vertalen met spinachtigen.

Ik ben eens gaan bellen met iemand die al een aantal jaren bezig is met de teelt van pseudo-schorpioentjes. Piet van Duchteren uit Rotterdam (010-46 62 085) vertelde me dat ik met het inzetten van pseudo-schorpioentjes beter nog even kan wachten, omdat ik net voor kerstmis met oxaalzuur heb behandeld. Omdat de schorpioentjes slecht tegen een zuur milieu kunnen zullen ze dan zeker dood gaan. De proef die hij wil gaan uitvoeren om aan te tonen dat dit een geschikt middel tegen varroamijt is, begint in februari. Als dit experiment een succes is, wil hij een grote hoeveelheid schorpioentjes gaan kweken om te verspreiden onder een aantal imkers in de maand mei. De prijs zal rond de 6 euro per 30 schorpioentjes liggen.

Voor wie meer informatie wil hebben over dit diertje raad ik aan de zoektocht op het Internet te beginnen op het Imkerforum: http://www.bijenhouden.nl/forum/topic.asp?TOPIC_ID=4379

Hier zullen in ieder geval alle verwijzingen naar documenten vermeld worden die ik tegenkwam. Bent u ook geïnteresseerd in deze biologische bestrijdingsmethode of weet u er meer van te vertellen, plaats dan gerust een bericht op het forum, te bereiken via het eerder genoemde internetadres.

Aanvulling op het pioniersspeurwerk van Hennie Peters

De genoemde '*Chelifera cancroides*' wordt ook wel de boekenschorpioen genoemd, is ongeveer 3,5 mm groot en leeft van stuifmeel- en andere mijten, van bijenluis, wasmoteieren en jonge wasmotlarven: in alle opzichten dus een nuttig dier.

Dr. Barry Donovan van het Donovan Scientific Insect Research, die veel onderzoek naar dit diertje heeft gedaan, meldt dat het eten van bijenbroed ('als toetje, wanneer de mijten op zijn') alleen plaatsvond in een onnatuurlijke situatie van laboratoriumopsluiting. Op het imkerforum (bijenhouden.nl) staan een paar prachtige foto's, door Kees van der Krieke gemaakt, van een drachtig vrouwtje van de soort die door Piet van Duchteren wordt gekweekt.

De hier afgebeelde pseudoschorpioen is de '*Ellingsenius Sculpturatus*' uit een Zuidafrikaanse bijenkorf, lengte ongeveer 6,5 mm.

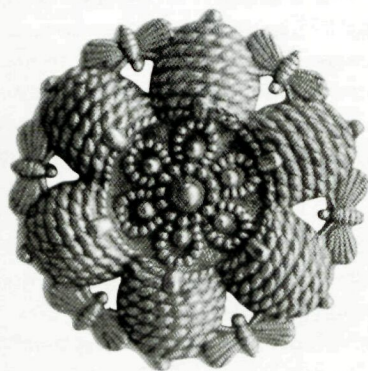
Astrid Schoots

bijen

DE LEZER SCHRIJFT

Embleem

De heer A. Padberg uit Groningen kocht eind 2004 op een verzamelbeurs onderstaand voorwerp in viervoud. Het is een geelkoperen embleem met zes bijenkorven in een cirkel met bijen eromheen. De doorsnede is 6,5 cm. Aan de achterkant zit in het midden een gesmede koperen spijker van 2,5 cm lang.

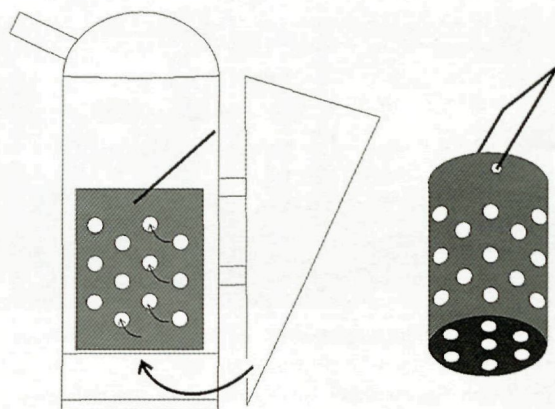
Wie weet waarvoor dit soort voorwerpen gebruikt werden, hoe oud ze zijn en uit welk land ze komen? Graag uw reactie naar: Redactie BIJEN, Postbus 90, 6720 AB Bennekom, 0317-42 24 22, E: redactie@vbbn.nl
Wij zullen uw reactie doorspelen naar dhr. Padberg.

De imker en zijn beroker

Onno Bakker

Sta je net met een raam in de hand en wil je een beetje rook geven, is de beroker weer eens uit.

Omdat mijn beroker geen afzonderlijke binnenpot heeft - waardoor het vuur waarschijnlijk 'stikt' omdat er na een poosje niet genoeg lucht bij kan komen - heb ik het volgende verzonnen. In een ruim passend blikje (in dit geval van tomatenpuree) heb ik gaten geboord zowel in de bodem als in de zijkant (zie tekening, de pijlen geven de luchtstroom weer).

Verder heb ik het blikje voorzien van een handvat zodat het gemakkelijk uit de beroker te halen is. Ik steek de tabak aan met een aanmaakblokje en plaats dan het blikje in de beroker. Op deze manier blijft het vuur aan - en dus is er rook - zonder tussendoor blazen, gedurende zeker een uur. Of het probleem ook geldt voor berokers met binnenpot weet ik niet, maar als dit wel het geval is kunnen een paar extra gaten aan de zijkant misschien ook hier uitkomst bieden.

Rectificatie

In artikel over de Bijenbibliotheek (BIJEN 14-1:11) staat dat de gehele boeken- en tijdschriftencollectie van PPO-Bijen naar de bibliotheek is verhuisd. De bibliothecaris liet ons weten dat alleen de tijdschriften in de collectie zijn opgenomen. De boeken zijn nog bij PPO-Bijen.